

На основу члана 18. став 1. тачка 3) Закона о Народној банци Србије („Службени гласник РС“, бр. 72/2003, 55/2004, 85/2005 – др. закон, 44/2010, 76/2012, 106/2012, 14/2015 и 40/2015 – одлука УС и 44/2018) и тачке 14. Одлуке о условима и начину одобравања кредита за одржавање дневне ликвидности банака на основу залог хартија од вредности („Службени гласник РС“, бр. 52/2008, 40/2010, 3/2011, 18/2011, 34/2013 и 8/2019), гувернер Народне банке Србије доноси

У П У Т С Т В О

ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОДЛУКЕ О УСЛОВИМА И НАЧИНУ ОДОБРАВАЊА КРЕДИТА ЗА ОДРЖАВАЊЕ ДНЕВНЕ ЛИКВИДНОСТИ БАНАКА НА ОСНОВУ ЗАЛОГЕ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ

Основне одредбе

1. Овим упутством утврђују се ближи услови и начин обављања послова у вези са одобравањем банкама кредита за одржавање дневне ликвидности на основу залог хартија од вредности (у даљем тексту: кредит за ликвидност).

2. Послови из тачке 1. овог упутства односе се на:

- 1) залагање хартија од вредности које чини основ за одобравање кредита за ликвидност, односно упис и престанак заложног права Народне банке Србије;
- 2) одобравање, коришћење и враћање кредита за ликвидност;
- 3) намирење доспелих потраживања (главнице и камате) по основу кредита за ликвидност.

3. Послови из тачке 2. овог упутства објављују се преко веб-платформе *Монетарне операције Народне банке Србије – апликација за кредитне олакшице* (у даљем тексту: веб-платформа) и разменом електронских порука, на начин утврђен овим упутством.

Приступ веб-платформи и њено коришћење ближе су уређени корисничким упутством за рад веб-платформе.

Новчана плаћања по пословима из тачке 2. овог упутства извршавају се електронским порукама, у складу с прописима Народне банке Србије којима се уређује обављање платног промета.

4. Ради обављања послова преко веб-платформе – банка је дужна да Народној банци Србије достави интернет протокол адресу (IP адресу), затим списак лица која су овлашћена да у име и за рачун банке

приступају веб-платформи, да подносе захтеве за престанак заложног права Народне банке Србије и захтеве за коришћење кредита за ликвидност и да обављају друге послове у вези са одобравањем кредита за ликвидност, са специменима њихових потписа, као и да јој достави друге податке утврђене на прописаном обрасцу (Прилог 1).

5. Ради коришћења кредита за ликвидност, Народна банка Србије с банком закључује уговор о кредиту за ликвидност, у складу с тачком 4. Одлуке о условима и начину одобравања кредита за одржавање дневне ликвидности банака на основу залоге хартија од вредности (у даљем тексту: Одлука).

Залагање хартија од вредности (упис и престанак заложног права Народне банке Србије)

6. Банка врши залагање хартија од вредности које чини основ за одобравање кредита за ликвидност уписом заложног права Народне банке Србије на тим хартијама. Упис заложног права Народне банке Србије врши се преносом тих хартија на заложни рачун финансијског обезбеђења банке као даваоца обезбеђења, који се води у Централном регистру, депоу и клирингу хартија од вредности, а. д., Београд (у даљем тексту: Централни регистар) – у корист Народне банке Србије као примаоца обезбеђења, по основу кредита за ликвидност.

Доказ о извршеној залози хартија од вредности представља потврда Централног регистра о заложеним хартијама од вредности на којима је уписано заложно право Народне банке Србије, и та потврда је саставни део уговора о кредиту за ликвидност.

7. Банка преко веб-платформе Народној банци Србије подноси захтев за престанак заложног права Народне банке Србије (Прилог 2), ради престанка заложног права Народне банке Србије на свим или појединим хартијама од вредности пре истека рока до ког су те хартије заложене.

Заложно право из става 1. ове тачке може престати под условом да је банка измирила све обавезе према Народној банци Србије по основу коришћеног кредита за ликвидност, а ако банка није измирила све обавезе – ово заложно право може делимично престати само ако је преостала залога хартија од вредности довољна за обезбеђење намирања потраживања Народне банке Србије.

Ако су испуњени услови за престанак заложног права из става 2. ове тачке, Народна банка Србије шаље Централном регистру електронску поруку – обавештење о томе да су се стекли услови за

престанак тог заложног права на свим или појединим хартијама од вредности, које садржи све елементе налога за пренос тих хартија, а банци је истовремено преко веб-платформе доступна сагласност за престанак заложног права Народне банке Србије (Прилог 3).

Изузетно од става 1. ове тачке, ако због техничких проблема у раду веб-платформе не може поднети захтев за престанак заложног права Народне банке Србије на начин из тог става – банка га доставља мејлом, на мејл адресу tere.mp@nbs.rs, односно телефаксом на број телефакса +381113338204 (ако га из техничких разлога није могуће доставити мејлом). Захтев из овог става који се доставља телефаксом и мејлом мора потписати овлашћено лице банке.

8. Ако је на дан истека рока залоге хартија од вредности банка измирила све обавезе по основу коришћеног кредита за ликвидност, Народна банка Србије шаље Централном регистру електронску поруку – обавештење о томе да су се стекли услови за престанак заложног права Народне банке Србије, која садржи све елементе налога за пренос хартија од вредности. Ако банка није измирила све обавезе из овог става – заложно право из тог става може престати само ако је преостала залога хартија од вредности довољна за обезбеђење намирења потраживања Народне банке Србије.

Коришћење и враћање кредита за ликвидност

9. Ради коришћења кредита за ликвидност, банка преко веб-платформе подноси Народној банци Србије захтев за коришћење кредита за ликвидност (Прилог 4).

Захтев из става 1. ове тачке могу поднети само лица у банци која су овлашћена да, у име и за рачун банке, подносе тај захтев и за која је банка доставила Народној банци Србије овлашћење на прописаном обрасцу (Прилог 1).

Изузетно од става 1. ове тачке, ако због техничких проблема у раду веб-платформе не може поднети захтев за коришћење кредита за ликвидност на начин из тог става – банка га доставља мејлом, на мејл адресу tere.mp@nbs.rs, односно телефаксом на број телефакса +381113338204 (ако га из техничких разлога није могуће доставити мејлом). Захтев из овог става који се доставља телефаксом и мејлом мора потписати овлашћено лице банке.

10. Захтев за коришћење кредита за ликвидност (Прилог 4) банка може поднети Народној банци Србије најкасније десет минута пре истека времена утврђеног за извршавање налога за пренос у складу с

правилима којима се уређује рад RTGS платног система Народне банке Србије (у даљем тексту: правила рада).

Банка може у току једног радног дана, а у оквиру расположивог износа за коришћење кредита за ликвидност и прописаног рока, поднети Народној банци Србије више захтева из става 1. ове тачке.

11. Ако банка испуњава услове прописане Одлуком, Народна банка Србије, на основу поднетог захтева из тачке 9. овог упутства, пушта у течај кредит за ликвидност, и то као:

- 1) дневни кредит за одржавање ликвидности – енг. *intraday credit* (у даљем тексту: дневни кредит), или
- 2) преконоћни кредит за одржавање ликвидности – енг. *overnight credit* (у даљем тексту: преконоћни кредит).

12. Банка дневни кредит враћа Народној банци Србије истог радног дана, најкасније до истека времена утврђеног за извршавање налога за пренос, у складу с правилима рада.

Ако банка дневни кредит не врати у складу са ставом 1. ове тачке, Народна банка Србије ће јој аутоматски одобрити преконоћни кредит, и то у износу невраћеног дневног кредита.

Банка је дужна да, у складу с тачком 9. Одлуке, преконоћни кредит, укључујући припадајућу камату, врати Народној банци Србије наредног радног дана од дана коришћења кредита, најкасније до 11.00 часова.

13. Банка враћа кредит за ликвидност (дневни/преконоћни) у корист рачуна Народне банке Србије – Рачун кредита за ликвидност бр. 908-88106-82, с позивом на број одобрења 6-157000-xxxxxxx (ознака xxxxxxxx односи се на шифру банке из Прегледа шифара који банке користе при попуњавању платног налога и који је објављен на интернет презентацији Народне банке Србије – у даљем тексту: Преглед шифара).

Ако банка уплати износ средстава већи од износа кредита за ликвидност који користи у тренутку уплате, Народна банка Србије вратиће разлику између тих износа на текући рачун банке.

14. Народна банка Србије на износ коришћеног преконоћног кредита обрачунава и наплаћује редовну камату сваког радног дана, за сваки радни и нерадни дан, у складу с тачком 8. Одлуке, а камату за доцњу обрачунава у складу с тачком 11. Одлуке.

Банка је дужна да износ редовне камате из става 1. ове тачке, по обрачуна који јој достави Народна банка Србије, уплати у корист рачуна Народне банке Србије – Приходи/Расходи Народне банке Србије бр. 980-16-85, с позивом на број одобрења 6-020000-xxxxxxx (ознака xxxxxxxx односи се на шифру банке из Прегледа шифара).

Намирење потраживања по основу кредита за ликвидност

15. Ако банка обавезе по основу преконоћног кредита не измири у прописаном року, Народна банка Србије неће јој даље одобравати преконоћни кредит, као ни дневни кредит – до коначног измирења свих обавеза те банке по основу преконоћног кредита.

Ако банка износ коришћеног преконоћног кредита не врати у року из тачке 12. став 3. овог упутства, Народна банка Србије јој истог радног дана шаље писмено упозорење да су њене обавезе по основу преконоћног кредита доспеле и да банка, најкасније до истека времена које је правилима рада утврђено за извршавање налога за пренос, мора измирити доспеле обавезе по основу тог кредита (главница и камата).

Ако банка не измири обавезе из става 2. ове тачке у року из тог става, Народна банка Србије ће наредног радног дана приступити намирењу свог потраживања (главнице и камате за доцњу), и то продајом или присвајањем заложених хартија од вредности, а за намирење потраживања по основу редовне камате употребиће менице из тачке 18. овог упутства.

О томе да ли ће се потраживања Народне банке Србије намирити продајом или присвајањем заложених хартија од вредности одлучује Народна банка Србије.

16. Народна банка Србије може, у складу с тачком 10. Одлуке, износ потраживања по основу доспеле а неплаћене редовне камате намирити из износа продатих, односно присвојених заложених хартија од вредности – ако ту камату није могла намирити меницама из тачке 18. овог упутства.

17. Новчана средства од продаје заложених хартија од вредности, Централни регистар усмерава на новчани рачун Народне банке Србије – примаоца обезбеђења, уз истовремени пренос заложених хартија од вредности са заложног рачуна финансијског обезбеђења банке – даваоца обезбеђења на власнички рачун купца тих хартија.

Ако банка преконоћни кредит не врати у року из тачке 9. Одлуке – износи које издавалац заложених хартија од вредности исплаћује по основу тих хартија после истека тог рока (исплата у року доспећа, исплата дела номиналне вредности, превремени откуп, исплата прихода и сл.) припадају Народној банци Србије, ради намирења њених доспелих потраживања, и преносе се на њен новчани рачун у складу са уговором из тачке 4. Одлуке.

Ако је износ добијен продајом заложених хартија од вредности, односно износ из става 2. ове тачке већи од износа потраживања Народне банке Србије – разлику између тих износа Народна банка Србије одмах преноси на текући рачун банке.

18. Потраживање по основу доспеле а неплаћене редовне камате Народна банка Србије намирује меницама које јој је банка предала при закључењу уговора о кредиту за ликвидност.

Изузетно, Народна банка Србије може употребити менице из ове тачке ради намирења доспелих потраживања (главница и камата за доцњу) када утврди да се та потраживања не могу намирити продајом, односно присвајањем заложених хартија од вредности.

19. У случају да извршавање обавеза у смислу овог упутства доспева на дан који је нерадан, те обавезе извршавају се првог наредног радног дана.

20. Упис и престанак заложног права Народне банке Србије, активирање тог права, пренос хартија од вредности с једног на други рачун имаоца хартија од вредности, као и клиринг и салдирање обавеза и потраживања у хартијама од вредности и у новцу, а по основу послова с хартијама од вредности из овог упутства – врше се у складу са законом којим се уређује финансијско обезбеђење и прописима Централног регистра.

21. Прилози из овог упутства одштампани су уз то упутство и његов су саставни део.

Завршне одредбе

22. Даном ступања на снагу овог упутства престаје да важи Упутство за спровођење Одлуке о условима и начину одобравања кредита за одржавање дневне ликвидности банака на основу залог хартија од вредности („Службени гласник РС“, бр. 52/2008 и 41/2013).

23. Ово упутство објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије“ и ступа на снагу 31. марта 2019. године.

О. бр. 8
22. марта 2019. године
Београд

Г у в е р н е р
Народне банке Србије

Др Јоргованка Табаковић, с.р.